

تجربه نماینده پارلمان اروپا از دیدار با پناهندگان ایرانی مقیم ترکیه، گفت‌وگو با ماریچه اسخاکه موضوع حقوق بشر موضوع بسیار ملموسی است. تو هر که می‌خواهی باش و هر چه می‌خواهی بگو اما مسأله شخصی نیست. در آمستردام و لندن هم مردم با تبعیض سروکار دارند. به‌علاوه، این یک توهم است که فکر کنیم تحولات در آن دوردست‌ها اهمیتی برای هلند ندارند...

"چندسال پیش هنگامی که در شرق ترکیه بودم به یک زوج ایرانی برخورد کردم. همسن من بودند. اندکی بعد از تظاهرات مربوط به نتایج انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۹ بود. مرد پسر یک آیت الله مهم، اما خود مخالف جمهوری اسلامی بود"

بعضی از آدمها زندگی خود را برای اندکی آزادی به مخاطره می‌اندازند، در حالی که ما اینجا آنقدر آزادی داریم که به نظر می‌آید گاهی متوجه آن نیستیم. این موضوعی است که ماریچه اسخاکه را خیلی به خود مشغول می‌دارد. نماینده پارلمان اروپا در فکر آنست که در این مورد یک فیلم مستند بسازد. این مصاحبه در اول سپتامبر ۲۰۱۴ در روزنامه NRC Next انتشار یافت.

*** ممکن است این بار راجع به سیاست صحبت نکنیم؟**
- به نظرم فکر خوبی است!

*** اگر نماینده پارلمان اروپا از جانب "دموکراتهای ۶۶" نبود، چکاره می‌شدی؟**
- مستندساز. این رویایی است که از دیرباز داشته‌ام، چیزی که بر اثر کارم در زمینه سیاست قویتر شده است

*** آها، پس قصد داری سیاست را ترک کنی.**
- نه، نه اینکه بخواهم سیاست را ترک کنم. از آنجا که من به دلیل کارم زیاد سفر می‌کنم ضمن کارم آنقدر به داستانها و سرگذشت‌های ویژه‌ای برخورد می‌کنم که فکر می‌کنم باید شنیده و دیده شوند.

*** مثلاً؟**
- مثلاً، چندسال پیش هنگامی که در شرق ترکیه بودم به یک زوج ایرانی برخورد کردم. همسن من بودند. اندکی بعد از تظاهرات مربوط به نتایج انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۹ بود. مرد پسر یک آیت الله مهم، اما خود مخالف جمهوری اسلامی بود. پس از چند ماهی که زندانی شده بود به خاطر عید نوروز چند روزی به او مرخصی داده بودند. هنگامی که در همین مدت کوتاه آزادی اش به دوستی کمک کرده بود تا از کشور فرار کند خودش هم مجبور شده بود همراه او از مرز ترکیه عبور کند، زیرا در غیر اینصورت هردو تایشان دستگیر می‌شدند. در زندان به خاطر مقام پدرش از شکنجه اش "گذشته" بودند، اما مجبورش کرده بودند که شکنجه شدن دیگران را تماشا کند، مجازاتی که می‌گفت برایش بسیار بدتر بود.

همسرش هنگام تعطیلات پنهانی به دیدنش آمد. می‌خواست تنها با من صحبت کند. سراپا می‌لرزید. پدرشوهرش زمانی که پسرش در ترکیه بود، فوت کرده بود. نقطه‌ای که مرد در شرق ترکیه در آن به سر می‌برد در ۸۰ کیلومتری مرز ایران قرار داشت، اما از ترس دستگیر شدن هرشب جایش را عوض می‌کرد. ماموران مخفی جمهوری اسلامی در ترکیه هم دنبال پناهجویان هستند و قبلاً در مواردی رد آنها را پیدا کرده بودند. زن نمی‌توانست خبر مرگ پدرشوهرش را به همسرش بدهد، زیرا می‌ترسید برای وداع یا برای انتقام به منزل برگردد. این قبیل صحنه‌ها عمیقاً بر انسان تاثیر می‌گذارند و با آدم می‌مانند. میل داشتم در این زمینه‌ها کار بیشتری انجام بدهم. البته، اینها را جزو کار سیاسی ام به حساب می‌آورم، اما این در یک سطح انتزاعی صورت می‌گیرد، آدمها چهره‌ای برای خود دارند و این چیزی است که گاهی نبودش را احساس می‌کنم.

*** باتوجه به کاهش محبوبیت اتحادیه اروپا راجع به ادامه دفاع از آن چطور فکر می‌کنی؟**
- البته، گاهی وقتها کار خیلی دشوار می‌شود، تضاد و تعارض بسیار زیاد است. موقعی که پس از بازدید از یک کمپ پناهندگی به یک جلسه سخنرانی یا رای‌گیری در پارلمان اروپا می‌روی تضاد آشکار را می‌بینی. بعضی از آدمها زندگی خود را برای اندکی آزادی عملاً به خطر می‌اندازند، در حالی که ما اینجا آنقدر آزادی داریم که به نظر می‌آید گاهی متوجه آن نیستیم.

بعلاوه، من این احساس را ندارم که باید از پارلمان غیرمحبوب فعلی اروپا دفاع کنم، اما بر این باورم که امکاناتی را که در اختیار داریم باید برای ساختن یک اتحادیه بهتر و دموکرات‌تر به کار ببندیم. جامعه باز، آنطور که می‌

شناسیمش زیر فشار قرار دارد.

*** اینطور فکر می کنی؟**

- بله، سیاستمداران می گویند که تظاهرات و حمل پرچمها باید بصورت پیشگیرانه ممنوع اعلام شوند. اما، حق آزادی بیان، همین طور حق تظاهرات کنه اصلی دموکراسی و جزو حقوق اساسی هستند. از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ این گرایش ایجاد شده که به بهانه امنیت آزادی را محدود کنند. حتی هنگامی که موضوع به امنیت اینترنتی مربوط است. به نظر می آید که مردم حاضرند برای آن، از بخشی از آزادی شان صرف نظر کنند. افشاگری های مربوط به سازمان امنیت ملی امریکا نشان می دهد که اکنون چه امکانات فنی وسیعی برای ورود غیرمجاز در عملیات اینترنتی هر فرد، خواه مظنون یا غیر آن، بوجود آمده است. در نتیجه، مقبولیت و پایه های اصل "بی گناهی، مگر در صورت اثبات خلاف آن" متزلزل شده است. این واقعیت که این همه تصمیمات بدون نظارت و کنترل ضروری دموکراتیک یا قانونی، غالباً هم با کمک شرکتها و موسسات تجاری، اتخاذ می شوند و اینکه کاربران اینترنت در سراسر دنیا قربانی آن می توانند باشند، نشانه آنست که اصول اساسی دموکراسی خیلی راحت زیر پا گذاشته می شود. پرسش عمده اینجاست که آیا می توان همه اینها را به حالت اول برگرداند. با تحدید آزادی ها و شفافیت در واقع به تروریستها آنچه را که می خواهند می دهید. البته، نباید آنقدر ساده لوح باشیم که از تهدیدهای واقعی آنها غافل بمانیم، اما لازمست بدانیم که از چه چیز دفاع می کنیم.

*** حالا باز راجع به سیاست صحبت می کنیم.**

- بله و نه.

*** پاسخ خاص "دموکراتهای-۶۶" است.**

- (می خندد) "بله، شاید همین طور است. اما تمایز و به ویژه ژرفا در ارزشها کماکان چیزهای مهمی هستند، فقط به یک عنوان یا توثیت مختصر نمی توان قناعت کرد.

*** فکر نمی کنی موضوعاتی مثل ایران، حقوق بشر و حتی موضوع انتزاعی تر "اروپا در جهان" که خودت را مشغول آن می کنی گیرایی و جذابیت چندانی ندارند؟**

- موضوع حقوق بشر موضوع بسیار ملموسی است. تو هر که می خواهی باش و هر چه می خواهی بگو، اما مساله شخصی نیست. در آمستردام و لندن هم مردم با تبعیض سروکار دارند. بعلاوه، این یک توهم است که فکر کنیم تحولات در آن دور دستها اهمیتی برای هلند ندارند. تابستان گذشته این را با تأسف حس کردیم. روسیه، داعش، سوریه یا لیبی بطور مستقیم ما را تحت تاثیر قرار دادند. ارتباط ما با سراسر دنیا از طریق تجارت، مساله پناهندگان یا هلندیانی که در جنگی در خاورمیانه شرکت دارند، هر روز بیشتر می شود.

*** حالا که در بروکسل سکوت برقرار است.**

- بله، خیلی ساکت است و این قابل قبول نیست.

*** پیش از اینکه فراموش کنم، بگو ببینم کار آن ایرانی ها چه شد؟**

- آنها از من می خواستند که برایشان ویزا بگیرم.

*** و تو چه کردی؟**

- چنین کاری از من ساخته نیست.

*** برای چه؟**

- برای اینکه یافتن یک چار دیواری امن در هلند بسیار مشکل شده است. ما از یک سرزمین امن برای آزاداندیشان به کشور بسته ای تبدیل شده ایم. در روزهای بعد از زدن هواپیمای ام اچ ۱۷ آقای تیون، معاون وزارت امنیت و دادگستری، اعلام کرد که علی رغم تقاضای دولت آلمان، هلند دیگر پناهجویان سوری نخواهد پذیرفت، برای اینکه کشور در سوگ عمیقی به سر می برد. به دلیل عزای گسترده عمومی توجه چندانی به اظهارات وی نشد. انتخاب زمان اعلام از لحاظ سیاسی کاری زیرکانه، اما از لحاظ اخلاقی کار ناپسندی بود. کشور ما اکنون فقط ۲۵۰ پناهجوی سوری را می پذیرد، در حالی که سوئد با جمعیتی با نصف جمعیت ما ۱۶۰۰۰ پناهجوی سوری را پناه می دهد. این نظر که مساله تعداد نیست، بلکه به آدمها مربوط می شود، مبالغه آمیز است.

* حالا خیال داری چه کنی؟

- من علاقمندم بدانم وضع ایرانی ها چطور است. گاه به گاه ایمیل‌های ناشناسی از ایران دریافت می‌کنم. همین طور از افرادی که سالها پیش در ترکیه ملاقاتشان کرده ام. بهترین کاری که می‌توانم بکنم اینست که سرگذشت ایشان را در راستای یافتن راه حلها به کار ببرم.

* به نظر می‌رسد که سیاستمداران در این زمینه کار بیشتری باید بکنند.

- مسلماً، این کاری است که باید انجام بگیرد، اما سیاستمداران شاید درباره شمار زیادی از مسایل و مشکلات توافق داشته باشند، اما راجع به راه حلها چنین نیست. سیاست خارجی اروپا ضعیف است. در زمینه دفاعی به ندرت همکاری صورت می‌گیرد، در حالی که تقریباً هیچ کشور عضوی به تنهایی توان دفاع از خود را ندارد. علاوه بر آن، کشورهای مثل روسیه، چین و ایالات متحده به راحتی کشورهای عضو اتحادیه را به جان هم می‌اندازند. مثلاً، به جای اینکه انرژی موردنیازمان را همه باهم بطور جمعی بخریم، ۲۸ بار انرژی خریداری می‌کنیم و اصلاً به فکر آن نیستیم که در زمینه انرژی مستقل و خودکفا باشیم. در عین حال رهبران دولتها نمی‌توانند راجع به یک سیاست و رویه محکم باهم توافق برسند. به جای اینکه برای یک اروپای نیرومند رهبری از خود نشان دهند یا اصلاً بینشی بلندمدت اتخاذ نمایند، ترجیح می‌دهند موقعیت خودشان را حفظ کنند و در انتخابات پیروز شوند.

* در خاتمه، می‌توانی بگویی اولین مستندت را کی می‌بینیم؟

- مسلماً آنرا خواهید دید. اما فعلاً من به عنوان نماینده مردم آنچه را در توان دارم برای روشن کردن موضوعات و مسایل مهم و افراد و عناصری که پشت سر آن قرار دارند، انجام می‌دهم.

ماریچه اسخاکه (متولد ۱۹۷۸) نماینده پارلمان اروپا از جانب حزب "دموکراتهای-۶۶" هلند است. قلمرو فعالیت او تجارت بین‌المللی، امور خارجه و فناوری است. وی سخنگوی دولت در موضوع پیمان بازرگانی با ایالات متحده است و توانست پارلمان اروپا را با اصلاحات موردنظرش در زمینه بی‌طرفی اینترنت در قانون‌گذاری اتحادیه اروپا با خود همراه سازد. بدین جهت روزنامه وال استریت ژورنال او را "مطرح ترین سیاستمدار اروپایی در زمینه شبکه مجازی" خوانده است.

این مصاحبه در اول سپتامبر ۲۰۱۴ در روزنامه NRC Next انتشار یافت. نسخه دیجیتال آن را در [\[تارنمای NRC\]](#) بخوانید.